

**XLV ДРЖАВЕН НАТПРЕВАР ПО МАТЕМАТИКА
ЗА УЧЕНИЦИТЕ ОД ОСНОВНИТЕ УЧИЛИШТА
22-23.08.2020 година**

6 одделение

1. Дедо Јордан и неговиот внук Иван имаат роденден на ист ден. Годишите на едниот и на другиот се пишуваат со истите цифри. “Разликата на нивните години е еднаква на бројот на твојата куќа”- му рече Марко на Петар. “Овој податок е доволен за еднозначно да се определат нивните години”- дополни Ѓорѓи. Петар потоа многу брзо пресмета колку години имаат Јордан и Иван. Колку се стари дедото и внукот?

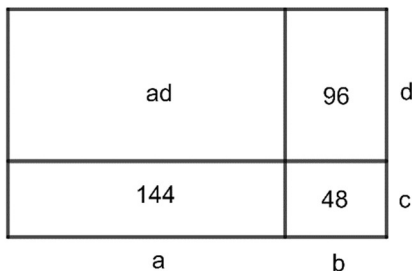
Решение: Очигледно е дека се бараат два двоцифрени броеви $10a + b$ (годините на дедото) и $10b + a$ (годините на внукот), каде a и b се цифри различни од 0 такви што $a > b$. Разликата меѓу годините на дедото и внукот изнесува $9(a - b)$. Бидејќи a и b се цифри различни од 0, значи нивната разлика може да биде 1,2,3,4,5,6,7 или 8. Познато е дека на Петар му е довошно што го знае бројот на својата куќа, па да ги пресмета a и b . Тоа значи дека разликата $a - b$ еднозначно ги определува намаленикот и намалителот (земајќи предвид дека станува збор за ненулта цифри). Следи дека $a - b = 8$, $a = 9$ и $b = 1$. Навистина, во спротивно би постоеле барем две можности, па Петар не би можел да го одреди решението. (На пример, ако $a - b = 6$, тогаш можностите се $9 - 3$ или $8 - 2$ или $7 - 1$.) Оттука, иако не ја знаеме адресата на Петар, заклучуваме дека дедото Јордан има 91 година, а внукот Иван 19 години.

2. Михаил и Мартин истовремено тргнале кон училиштето. Чекорот на Михаил е за 10% пократок од чекорот на Мартин, но Михаил за исто време прави 10% повеќе чекори од Мартин. Кој од нив стигнал прв во училиште?

Решение: Нека должината на чекорот на Мартин е x . Тогаш, чекорот на Михаил е долг $0,9x$. Ако Мартин направил u чекори до училиштето, за тоа време Михаил би направил $1,1u$ чекори. Се добива дека, додека Мартин поминал пат со должина $x \cdot u$ и стигнал во училиштето, Михаил поминал пат со должина $0,9x \cdot 1,1u = 0,99xu$. Значи, Мартин стигнал прв до училиштето.

3. Еден квадрат е поделен со две прави на четири правоаголници. Колкава е страната на дадениот квадрат, ако се познати површините на три од четирите правоаголници кои што изнесуваат 48 cm^2 , 96 cm^2 и 144 cm^2 . Пресекот е направен така што двата поголеми од споменатите три правоаголници имаат само едно заедничко теме.

Решение: Нека ги означиме страните на правоаголникот како на сликата.

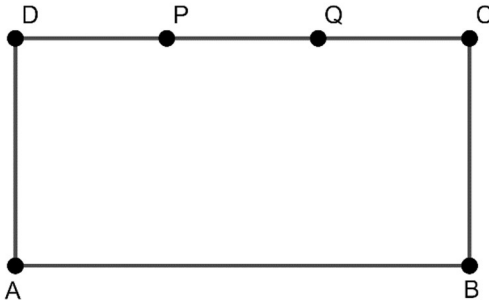
Тогаш, $a \cdot c = 144 \text{ cm}^2$, $b \cdot c = 48 \text{ cm}^2$ и $b \cdot d = 96 \text{ cm}^2$, но не знаеме колку е $a \cdot d$. Ги множиме првото и третото равенство и добиваме $a \cdot c \cdot b \cdot d = 144 \cdot 96 \text{ cm}^4$. Бидејќи $b \cdot c = 48 \text{ cm}^2$ имаме

**XLV ДРЖАВЕН НАТПРЕВАР ПО МАТЕМАТИКА
ЗА УЧЕНИЦИТЕ ОД ОСНОВНИТЕ УЧИЛИШТА
22-23.08.2020 година**

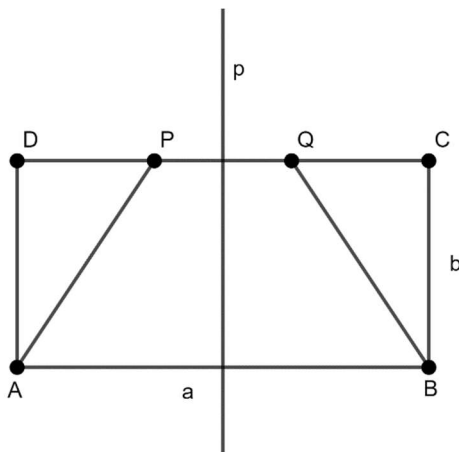
дека $a \cdot d = 288 \text{ cm}^2$. Значи, плоштината на квадратот е $144 + 48 + 96 + 288 = 576 \text{ cm}^2$, па страната на квадратот е 24 cm .

4. Даден е правоаголник $ABCD$. Со точките P и Q поголемата основа е поделена на три еднакви делови, како на цртежот.

- а) Докажи дека трапезот $ABQP$ е рамнокрак.
б) Одреди го односот меѓу плоштините на правоаголникот и трапезот.

Решение:
Прв начин:

- а) Бидејќи правата p е оска на симетрија на сликата, имаме дека $\overline{AP} = \overline{BQ}$ што значи дека трапезот $ABQP$ е рамнокрак.
б) Плоштината на правоаголникот е ab , плоштината на рамнокракиот трапез е $\frac{1}{2} \left(a + \frac{a}{3} \right) \cdot b = \frac{1}{2} \cdot \frac{4a}{3} \cdot b$. Нивниот однос е $3:2$.

Втор начин: Правоаголникот содржи 6 правоаголни триаголници како на цртежот или 3 правоаголници, а трапезот 4 такви триаголници или 2 правоаголници што значи односот е $3:2$.